

Huvudman

Stiftelsen S:t Thomas skola
stiftelsen@sanktthomas.se

Beslut

Datum 2025-02-20

Dnr SI 2024:2346

Sida 1 (5)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Sankt Thomas Skola i Lunds kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 20 juni 2024

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2024 genomfört en tillsyn av S:t Thomas Skola i Lunds kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande att undervisningen i biologi, religionskunskap och samhällskunskap är saklig, allsidig och bygger på vetenskaplig grund, att undervisningen är icke-konfessionell samt konfessionella inslag i utbildningen.

Skolinspektionen har den 20 juni 2024 beslutat att förelägga Stiftelsen S:t Thomas skola att senast den 18 oktober 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande konfessionella inslag.

Stiftelsen S:t Thomas skola har den 15 oktober 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare och rektorn samt gjort observationer. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat huvudmannens skriftliga information om konfessionella inslag. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Stiftelsen S:t Thomas skola har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Konfessionella inslag

Skolinspektionens tidigare beslut

I Skolinspektionens tidigare beslut konstaterade myndigheten att det fanns brister i arbetet med de konfessionella inslag som förekommer i utbildningen. Bristerna avsåg att konfessionella inslag inte avgränsades

från övriga inslag i utbildningen, att deltagande i sådana inslag inte var frivilligt samt att huvudmannens information om konfessionella inslag inte uppfyllde författningarnas krav. Skolinspektionen förelade Stiftelsen S:t Thomas Skola att se till att de konfessionella inslag som förekommer under samlingarna avgränsas, schemamässigt eller i tid, från övriga aktiviteter och andra icke-konfessionella inslag, att de elever som inte vill delta i ett konfessionellt inslag ges möjlighet att helt utebli från det konfessionella inslaget, att försäkra sig om att vårdnadshavare samt elever är införstådda med att deltagande i konfessionella inslag är frivilligt, att skriftligen informera vårdnadshavare samt elever i mellan- och högstadiet om vilka konfessionella inslag som kan förekomma i utbildningen, när de kan förekomma och påminna om att deltagande är frivilligt. Fram till dess att huvudmannen har lämnat skriftlig information till vårdnadshavare och elever i mellan- och högstadiet om vid vilka tillfällen konfessionella inslag kan förekomma, skulle huvudmannen upphöra med konfessionella inslag i utbildningen.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannens anger i sin redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av Skolinspektionens beslut sammanfattningsvis följande. Alla konfessionella inslag är nu skilda från undervisningen och övriga aktiviteter och separeras antingen i schemat eller genom muntlig instruktion från läraren. Samtliga konfessionella inslag är nu frivilliga. Elever som inte vill delta i de konfessionella inslagen kan vänta utanför då exempelvis morgonbönen sker i början av dagen i klassrummet. Alla vårdnadshavare och elever har fått skriftlig och muntlig information om vilka konfessionella inslag som skolan erbjuder samt att de är frivilliga. Muntlig information har getts till elever klassvis.

Till redovisningen har bifogats huvudmannens blankett med skriftlig information om konfessionella inslag. Av denna framgår bland annat att det på skolan förekommer konfessionella inslag i form av bön vid skoldagens början och samlingar i aulan ungefär en gång i månaden. Bön kan även förekomma innan maten och i slutet av dagen. Därutöver kan gemensam mässa för hela skolan ske i närliggande kyrka vid några tillfällen under läsåret och bikt kan erbjudas inför jul och påsk. I de fall det sker skickas särskild information två veckor i förväg. I blanketten anges vidare att alla konfessionella inslag är frivilliga.

I samtliga intervjuer framkommer att de enda konfessionella inslag som förekommit på skolan innevarande läsåret är morgonbön och, i vissa klasser/årskurser, även bön före lunch och i slutet av dagen.

Vad gäller information om konfessionella inslag framkommer i intervju med lärare och rektorn att skriftlig information om skolans konfessionella

inslag och om frivilligheten har skickats digitalt till elever och vårdnadshavare via skolans digitala plattform. Klasslärare har också lämnat muntlig information till eleverna. Flertalet elever säger att de har fått information om skolans konfessionella inslag och att de är frivilliga.

Vad gäller avgränsning uppger lärare och rektorn att morgonbönen är schematekniskt avgränsad; den utgör en egen schemaposition som ligger före dagens första lektion. Enligt både elever och lärare är det tydligt när bönen avslutas och lektionen börjar. Elever, lärare och rektorn uppger att det inte ges någon information om dagen eller dylikt i samband med morgonbönen. Någon elev säger dock att lärare kan lämna sådan information i samband med morgonbönen. Vid en morgonbön som Skolinspektionen observerar informerar läraren eleverna om att de efter morgonbönen ska titta på adventskalendern och därefter prata om samer. När det gäller bön före maten och vid skoldagens slut framkommer i intervju med elever och lärare att bönen sker först efter att lektionen avslutats och eleverna rest sig upp från sina bänkar.

När det gäller frivillighet uppger både lärare och rektorn att det är frivilligt för eleverna att delta i konfessionella inslag och att de som inte vill vara med kan lämna klassrummet. Även elever uppger att det är frivilligt att delta i morgonbönen. Flera elever uppger att de kan gå ut från klassrummet om de inte vill vara med vid bönen. Det finns dock flera elever som uppger att frivilligheten innebär att de inte behöver be utan i stället kan skänka en "positiv tanke". Rektorn uppger att skolan inte har specificerat vad frivilligheten innebär och att man inte har informerat eleverna om att det betyder att de har möjlighet att utebli. Vidare uppger rektorn att det, utöver den skriftliga och muntliga informationen, inte har vidtagits några åtgärder för att säkerställa att elever och vårdnadshavare är införstådda med frivilligheten och vad den innebär.

Huvudmannen har i yttrande i samband med kommunikering av underlaget för beslutet angett att de i underlaget noterar att alla elever inte verkar ha uppfattat den skriftliga och muntliga information om konfessionella inslag som lämnats och att de därför, inför vårterminen och i samband med att ny rektor då tillträdde, har genomfört följande åtgärder. Personalen har under studiedagen den 7 januari 2025 diskuterat frågan om konfessionella inslag och vad frivilligheten kan innebära i praktiken. Rektorn påminde i samband med detta om att närvarokontroll och praktisk information ska ske först efter morgonbönen. Vidare har rektorn under den första skolveckan på terminen besökt alla klasser under mentorstiden och bland annat pratat om att bönen är frivillig och att elever kan välja att inte delta aktivt eller att inte vara med i rummet alls, till exempel genom att komma senare. Rektorn har också i brev till föräldrar i samband med terminsstarten bland annat påmint om att de konfessionella inslagen är frivilliga. Huvudmannens skriftliga informationsblankett skickades då ut på nytt.

Till yttrandet har det brev som rektorn skickat till föräldrar bifogats. Av brevet framgår bland annat att det är viktigt att ingen känner sig tvingad att delta i bön och att "eleverna har möjlighet att delta utan att själva be, komma senare eller lämna klassrummet vid dessa tillfällen".

Rättslig reglering

Enligt 1 kap. 3 § skollagen avses med konfessionell inriktning, en inriktning på verksamhet som innebär att det där förekommer konfessionella inslag. Vidare framgår att med konfessionella inslag avses bekännande eller förkunnande inslag som tillhör en viss religion och som initieras och genomförs av huvudmannen eller på dennes uppdrag.

Av 1 kap. 7 a § skollagen framgår att om huvudmannen för en fristående skola har fått godkännande att bedriva utbildningen med konfessionell inriktning, får andra aktiviteter i utbildningen än undervisningen ha en sådan inriktning, med de begränsningar som följer av 7 b och 7 c §§.

Enligt 1 kap. 7 b § skollagen ska deltagandet i konfessionella inslag alltid vara frivilligt. Huvudmannen ska försäkra sig om att vårdnadshavare och elever är införstådda med detta. Vidare ska ett konfessionellt inslag avgränsas från andra aktiviteter i utbildningen. Om det i undantagsfall inte är möjligt att avgränsa ett konfessionellt inslag från en annan aktivitet i utbildningen utan att syftet med aktiviteten går förlorat, får det konfessionella inslaget ingå i aktiviteten.

Av förarbetena (prop. 2021/22:157, s. 49–51 och 114–115) framgår att för att kravet på frivillighet ska kunna uppfyllas bör barnet eller eleven alltid ha rätt att utebli från det konfessionella inslaget. Huvudmannen ska försäkra sig om att vårdnadshavare och elever är införstådda med att deltagande i konfessionella inslag är frivilligt. Detta kan ske på olika sätt, genom skriftlig information till vårdnadshavare och elever i förväg eller genom muntlig information. Denna bestämmelse går längre än bestämmelsen om skriftlig information och innebär bland annat att elever som inte får skriftlig information ska få muntlig information. Det kan också innebära att muntliga förtydliganden behöver göras inför enskilda konfessionella moment, så att det inte i den praktiska situationen framstår som att det inte finns någon valfrihet.

Enligt 1 kap. 7 c § får konfessionella inslag vid fristående skolor och fritidshem med konfessionell inriktning endast förekomma vid sådana tillfällen som huvudmannen skriftligen har informerat om. Sådan information ska lämnas till barnets vårdnadshavare, och i mellanstadiet och i högstadiet, även till eleven.

Av 1 kap. 7 d § skollagen framgår att information enligt 7 c § ska innehålla uppgifter om 1. vilka konfessionella inslag som kan förekomma och när de

kan förekomma, 2. vilken likvärdig aktivitet utan konfessionella inslag som erbjuds som ett alternativ till en aktivitet där sådana inslag ingår enligt 7 b § tredje stycket, och 3. en påminnelse om att deltagande i konfessionella inslag är frivilligt

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att Stiftelsen S:t Thomas skola har följt tidigare föreläggande. Mot bakgrund av vad som framkommit i utredningen och med beaktande av de ytterligare informationsinsatser som huvudmannen vidtagit efter besöket, bedömer Skolinspektionen att bristerna får anses avhjälpna. Ärendet ska därför avslutas.

X Anna Thuröe

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Thuröe

X Johanna Tinghammar Bruck

Föredragande

Signerat av: Johanna Tinghammar Bruck

I ärendets handläggning har även enhetschef Magdalena Kocan medverkat.